

1993 nr. 25 7. apríl**Lög um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim**

Tóku gildi 7. apríl 1993. Breytt með: L. 87/1995 (tóku gildi 1. júlí 1995). L. 73/1996 (tóku gildi 19. júní 1996). L. 82/1998 (tóku gildi 1. okt. 1998). L. 31/2001 (tóku gildi 16. maí 2001). L. 63/2003 (tóku gildi 7. apríl 2003). Bbl. 103/2003 (tóku gildi 1. júlí 2003). L. 116/2003 (tóku gildi 12. nóv. 2003). L. 76/2005 (tóku gildi 1. jan. 2006). L. 167/2007 (tóku gildi 1. jan. 2008). L. 88/2008 (tóku gildi 1. jan. 2009 nema brbákv. VII sem tók gildi 21. júní 2008). L. 143/2009 (tóku gildi 1. mars 2010 nema II–IV. kafli sem tók gildi 1. nóv. 2011 (utan 43. gr. í IV. kafla sem tók gildi 1. mars 2010) og 54. og 55. gr. og 9. efnismgr. 63. gr. sem tók gildi 1. mars 2011; *EES-samningurinn*: I. og II. viðauki reglugerð 178/2002). L. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011). L. 4/2014 (tóku gildi 25. jan. 2014). L. 71/2015 (tóku gildi 21. júlí 2015). L. 93/2019 (tóku gildi 1. jan. 2020 nema 4., 10. og 11. gr. sem tók gildi 16. júlí 2019).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að málefnavið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við **sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra** eða **atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti** sem fer með lög þessi.

I. kafli. Tilgangur, gildissvið og yfirstjórn.**■ 1. gr.**

□ Tilgangur laganna er:

- a. að stuðla að góðu heilsufari dýra í landinu og koma í veg fyrir að nýir smitsjúkdómar berist til landsins,
- b. að fylgjast með og hindra útbreiðslu dýrasjúkdóma og vinna að útrýmingu þeirra,
- c. að tryggja að búfjárafurðir, framleiddar í landinu [eða sem fluttar eru til landsins],¹⁾ verði sem heilnæmastar.

¹⁾ L. 93/2019, 1. gr.

■ 2. gr.

□ Lög þessi taka til allra sjúkdóma í dýrum, jafnt húsdýrum, gæludýrum og villtum dýrum.

■ 3. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ hefur yfirstjórn þeirra mála sem lög þessi taka til.

□ [Matvælastofnun]²⁾ skal vera ráðherra til aðstoðar og ráðuneytis um allt er lýtur að dýrasjúkdómum og framkvæmd laganna.

□ Héraðsdýralæknar skulu hver í sínu umdæmi hafa eftirlit með og vinna að bættu heilsufari dýra og fylgjast með heilbrigðisástandi þeirra og vera á verði gegn nýjum dýrasjúkdómum er kunna að berast til landsins eða milli sóttvarnarsvæða.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

II. kafli. Orðskýringar.**■ 4. gr.**

□ [Aukaafurðir úr dýrum: Heil hræ, skrokkar, skrokkhlutar, líffæri eða aðrar afurðir af dýrum sem ekki eru hæfar eða ætlaðar til manneldis.]¹⁾

□ *Búfé*: Hross, nautgripir, sauðfé, geitur, svín, loðdýr, kanínur og alifuglar, auk þess eldisfiskar og önnur dýr sem haldin eru til nytja. Rísi ágreiningur um hvað falla skuli undir hugtakið búfé sker [ráðherra]²⁾ úr þeim ágreiningi.

□ *Dýr*: Öll dýr, bæði hryggdýr og hryggleysingjar.

□ *Dýrasjúkdómur*: Smitsjúkdómur sem orsakast af völdum örvera eða sníkjudýra, efnaskiptasjúkdómur, erfðasjúkdómur, eitranir og aðrir sjúkdómar sem lög þessi ná til.

□ *Gæludýr*: Öll dýr sem haldin eru til afþreyingar.

□ *Smitsjúkdómur*: Sjúkdómur eða smit sem beint eða óbeint getur borist frá einu dýri til annars eða milli manna og dýra.

□ *Sóttvarnarsvæði*: Landsvæði sem afmarkast af varnarlínum, ám, vötnum, sjó eða öræfum sem ásamt fyrirskipaðri vörslu og öðrum varúðarráðstöfunum mynda farartálma eða fullkomna hindrun á samgangi dýra.

□ *Varnarlínur*: Mörk sóttvarnarsvæða, þar með taldar girðingarlínur sem skiptast í aðalvarnarlínur og aukavarnarlínur.

¹⁾ L. 143/2009, 31. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

III. kafli. Tilkynningarskylda og sjúkdómsgreining.**■ 5. gr.**

□ Hverjum þeim, sem hefur ástæðu til að ætla að dýr sé haldið smitsjúkdómi sem lög þessi ná yfir, ber án tafar að tilkynna það hverjum þeim dýralækni sem til næst eða lögreglu. Skylt er lögreglu að hafa strax samband við dýralækni. Telji dýralæknir ástæðu til skal hann tafarlaust gera ráðstafanir til að fá sjúkdómsgreiningu sína staðfesta og hindra útbreiðslu sjúkdómsins.

□ Leiði rannsókn í ljós eða dýralæknir fær grun um að um sé að ræða [tilkynningarskyldan sjúkdóm, sbr. reglugerð skv. 2. mgr. 7. gr.],¹⁾ eða smitsjúkdóm áður óþekktan hér á landi, skal dýralæknir án tafar tilkynna það [Matvælastofnun].²⁾ Jafnframt ber honum að grípa til varúðarráðstafana gegn útbreiðslu eða til útrýmingar sjúkdóminum, einnig að banna afhendingu dýrsins eða afurða þess og sjá um einangra dýrið og önnur dýr sem kunna að bera smit, svo og nánasta umhverfi þeirra. Enn fremur skal hann sjá um að hlutir og vörur, sem komist hafa í sneringu við dýrið, verði sóthreinsuð eða þeim eytt og að aflífa dýrið eða gera aðrar þær ráðstafanir sem nauðsynlegar teljast. Eigendum dýra er skylt að veita alla nauðsynlega aðstoð vegna varúðarráðstafana sem framkvæmdar eru á grundvelli þessarar málsgreinar.

□ Sé hins vegar um að ræða sjúkdóm [sem er skráningarskyldur sjúkdómur, sbr. reglugerð skv. 2. mgr. 7. gr.],¹⁾ skal dýralæknir hlutast til um að framkvæmdar séu frekari rannsóknir og málið tilkynnt að því marki sem nauðsynlegt er.

¹⁾ L. 4/2014, 1. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 6. gr.

□ Öllum þeim, sem starfa að dýralækningum, er skylt að fylgja fyrirmælum [Matvælastofnunar]¹⁾ um skráningu dýrasjúkdóma og gera þær ráðstafanir til varnar og upprættingar sjúkdómum sem [stofnunin]²⁾ mælir fyrir um eða tilgreindir eru í reglugerðum og auglýsingum þar um.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 76/2005, 9. gr.

■ 7. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð²⁾ nánari ákvæði um varúðarráðstafanir sem nauðsynlegar eru ef upp kemur grunur um smitsjúkdóma [sem eru tilkynningarskyldir, sbr. reglugerð skv. 2. mgr.],³⁾ eða ef þeirra verður vart og nýja, áður óþekktu sjúkdóma hér á landi, þar með talin ákvæði um sóttvörn og samgang við svæði þar sem sjúkdómur hefur komið upp, einangrun dýra, rannsóknir, aflífun í rannsóknarskyni, sýnatöku og skýrslugerð og eyðingu dýrahæja.

□ [Ráðherra skal setja reglugerð⁴⁾ um flokkun smitsjúkdóma. Þar skal tilgreina hvaða sjúkdómar eru tilkynningarskyldir og hvaða sjúkdómar eru skráningarskyldir. Þá skal flokka tilkynningarskylda sjúkdóma í alvarlega sjúkdóma eða aðra sjúkdóma, eftir því sem við á.]³⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ Rg. 447/2005, sbr. 710/2006. ³⁾ L. 4/2014, 2. gr. ⁴⁾ Rg. 52/2014.

IV. kafli. Varnaraðgerðir.**■ 8. gr.**

□ [Ráðherra]¹⁾ getur samkvæmt lögum þessum og að fengnum tillögum [Matvælastofnunar]²⁾ fyrirskipað³⁾ hverjar þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að útrýma eða hindra útbreiðslu [tilkynningarskyldra og skráningarskyldra sjúkdóma, sbr. reglugerð skv. 2. mgr. 7. gr.],⁴⁾ og til að afstýra

hættu og tjóni af völdum útbreiðslu þessara sjúkdóma. Ráðstafanir þessar ná yfir:

1. Dýr:
 - a. rannsóknir, þar með talda sýnatöku til sjúkdómsgreiningar,
 - b. sjúkdómsmeðferð,
 - c. ónæmisáðgerðir,
 - d. merkingar og einangrun,
 - e. eftirlit,
 - f. förgun og eyðingu,
 - [g. bann við innflutningi eða útflutningi].⁵⁾
2. Dýraafurðir, fóður, húsdýraáburð og annað sem mengað er og kann að bera smit:
 - a. rannsóknir á mögulegu smitefni,
 - b. gerilsneyðingu, sóthreinsun og dauðhreinsun,
 - c. eyðingu,
 - [d. bann við innflutningi eða útflutningi].⁵⁾
3. Byggingar, starfssvæði, vélar, verkfæri og farartæki:
 - a. hreinsun og sóthreinsun,
 - b. eftirlit og einangrun.
4. Eigendur og umráðaaðila dýra, starfsfólk þeirra, fatnað og tæki sem kunna að bera smitefni:
 - a. rannsóknir, þar með talda sýnatöku til sjúkdómsgreiningar,
 - b. hreinsun, sóthreinsun og eyðingu fatnaðar.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr. ³⁾ Augl. 241/2017. ⁴⁾ L. 4/2014, 3. gr. ⁵⁾ L. 116/2003, 9. gr.

V. kaffi. Fyrirbyggjandi aðgerðir.

■ 9. gr.

□ Heimilt er [ráðherra]¹⁾ að takmarka eða banna dýrahald á afmörkuðum svæðum þar sem ætla má að heilbrigði dýra sé sérstök hættu búin að mati [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 10. gr.

□ [Til að hindra að dýrasjúkdómar berist til landsins er óheimilt að flytja til landsins eftirtaldir vörutegundir:

- a. . . .¹⁾ ósótthreinsuð hrá skinn og húðir, alidýraáburð og rotmassa blandaðan alidýraáburði,
- b. kjötmjöl, beinamjöl, blóðmjöl og fitu sem fellur til við vinnslu þessara efna,
- c. hey og hálm,
- d. hvers konar notaðar umbúðir, reiðtygi, vélar, tæki, áhöld og annað sem hefur verið í snertingu við dýr, dýraafurðir og dýraúrgang,
- e. hvers konar notaðan búnað til stangveiða,

[f. hráar og lítt saltaðar sláturafurðir, bæði unnar og óunnar, hrá egg, ógerilsneydda mjólk og mjólkurafurðir sem eru upprunnar í ríkjum sem ekki eru samningsaðilar að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið eða í Sviss, á Grænlandi eða í Færeyjum.

Ráðherra er heimilt með reglugerð að fela Matvælastofnun að leyfa innflutning á þessum vörum og setja þau skilyrði sem nauðsynleg eru til að tryggja að búfé stafi ekki hættu af slíkum innflutningi.]¹⁾

□ [Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er Matvælastofnun heimilt að leyfa innflutning á vörum þeim sem eru taldar upp í a–e-lið enda þyki sannað að ekki berist smitefni með þeim er valda dýrasjúkdómum. Ráðherra er heimilt að ákveða með reglugerð að ákvæði 1. mgr. skuli ekki gilda fyrir einstakar vörutegundir sem þar eru taldar upp ef varan sóthreinsast við tilbúning eða sérstök sóthreinsun er framkvæmd fyrir innflutning og vörunni fylgir fullnægjandi vottorð um uppruna,

vinnslu og sóthreinsun sé varan frá framleiðanda utan Evrópska efnahagssvæðisins. Ráðherra er heimilt að banna með reglugerð innflutning á vörum, óháð uppruna, sem hætta telst á að smitefni geti borist með og hætta telst geta stafað af varðandi heilbrigði dýra.]²⁾

□ Um framkvæmd þessarar greinar fer einnig eftir ákvæðum samningsins um beitingu ráðstafana um hollustuhætti og heilbrigði dýra og plantna í 1. viðauka A við samninginn um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.]³⁾

¹⁾ L. 93/2019, 2. gr. ²⁾ L. 71/2015, 1. gr. ³⁾ L. 143/2009, 32. gr.

■ 11. gr.

□ [Matvælastofnun]¹⁾ er heimilt að takmarka eða banna flutning dýra, vöru eða tækja milli eða innan sóttvarnarsvæða telji [stofnunin]²⁾ að það valdi eða sé líklegt til að valda útbreiðslu sjúkdóma meðal dýra.

□ [[Ráðherra]³⁾ er í samráði við [Matvælastofnun]¹⁾ jafnframt heimilt að takmarka eða banna inn- og útflutning tiltekinna dýra og afurða þeirra, til lengri eða skemmri tíma, til tiltekins lands eða landsvæðis telji hann að slíkur flutningur valdi eða sé líklegur til að valda útbreiðslu sjúkdóma.]⁴⁾

□ [Ráðherra er heimilt að fyrirskipa hverjar þær ráðstafanir sem kveðið er á um í 8. gr. til að hefta útbreiðslu sýklalyfjaönmæra bakteríustofna. Ráðherra er jafnframt heimilt að setja reglugerð í þessu skyni.]⁵⁾

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 76/2005, 9. gr. ³⁾ L. 126/2011, 172. gr. ⁴⁾ L. 116/2003, 10. gr. ⁵⁾ L. 93/2019, 3. gr.

■ 12. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ ákveður, að fengnum tillögum [Matvælastofnunar],²⁾ hvaða varnarlínum skuli haldið við. Á sama hátt getur ráðherra ákveðið að setja upp nýjar varnarlínur þar sem nauðsyn krefur. Girðingarstæði skulu valin þar sem best skilyrði eru frá náttúrunnar hendi og valdi sem minnstum spjöllum og jarðraski. Upprekstrarfélög og einstakar jarðir má svipta aðgangi að landi sínu sé slíkt nauðsynlegt, enda skal þá leitast við að bæta það með tilsvarandi landi í skiptum ef unnt er. Verði ekki samkomulag um landaskipti eða bætur fyrir missi landsnytja skulu bætur metnar af dómkvöddum matsmönnum. Bætur þær, sem ákveðnar eru, greiðast af ríkissjóði og miðast við notagildi landsins.

□ [Ráðherra]¹⁾ ákveður með auglýsingu skiptingu varnarlína í aðalvarnarlínu og aukavarnarlínu að fengnum tillögum [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 13. gr.

□ [Aukaafurðir dýra, sem ekki eru ætlaðar til manneldis, skal meðhöndla, geyma, flytja, vinna eða eyða á þann hátt að ekki valdi hættu á útbreiðslu smitefna eða annarra skaðlegra efna. Þeir sem meðhöndla, geyma, flytja eða vinna aukaafurðir dýra sem ekki teljast til úrgangs skulu sækja um leyfi Matvælastofnunar áður en starfsemin hefst. Ef aukaafurðir dýra teljast til úrgangs gilda um starfsemina ákvæði laga nr. 55/2003, um meðhöndlun úrgangs.

□ Vinnslu-, geymslu-, lífgas- og myltingarstöðvar, svo og stöðvar fyrir milliefni og líffituefni, sem ætlað er að vinna aukaafurðir úr dýrum sem ekki teljast til úrgangs, þ.m.t. stöðvar sem annast vinnslu úr sjávar- og eldisafurðum, skulu hafa starfsleyfi frá Matvælastofnun áður en rekstur hefst.

□ Ráðherra setur með reglugerð¹⁾ nánari ákvæði um aukaafurðir dýra sem ekki eru ætlaðar til manneldis, svo sem meðferð slíkra aukaafurða, flokkun og starfsleyfi vegna þeirra, sbr. 29. gr. a.]²⁾

¹⁾ Rg. 120/2010. Rg. 121/2010. Rg. 122/2010. Rg. 123/2010. Rg. 124/2010. Rg.

125/2010, Rg. 126/2010, Rg. 169/2011, Rg. 261/2011, Rg. 674/2017, sbr. 1046/2017, 328/2018, 362/2018, 992/2019, 1339/2019 og 161/2020.²⁾ L. 143/2009, 33. gr.

■ 14. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð nánari ákvæði um meðferð, geymslu og notkun matarleifa og dýraafurða sem ætlaðar eru til fódurs eða fóðurgerðar. Þar skal kveðið á um leyfi til fóðurgerðar, sbr. 13. gr., starfrækslu fóðurstöðva og hvaða skilyrðum þær þurfa að fullnægja, sýnatöku og eftirlit með slíkri starfsemi til að koma í veg fyrir smithættu.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 15. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur reglur²⁾ um sædistöku og sæðingar, töku eggja og fósturvísa, meðferð þeirra og innlögn í dýr. Einnig um búnað, tilhögun og rekstur sæðingastöðvar og heilbrigðiskröfur varðandi dýr sem tekið er úr sæði, egg eða fósturvísar til flutnings, svo og heilbrigðiskröfur um sæði, egg og fósturvísa sem ætlaðir eru til sæðinga eða eggjaflutninga. Þá setur [ráðherra]¹⁾ reglur um heilbrigðiskröfur sem gerðar eru varðandi þau dýr sem notuð eru sem fósturmæður.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ Rg. 540/2016.

VI. kafli. Kostnaður og bætur.

■ 16. gr.

□ Þóknun og ferðakostnaður vegna starfa dýralæknis eða annarra sem takast á hendur verkefni sem leiðir af framkvæmd þessara laga samkvæmt fyrirmælum [Matvælastofnunar]¹⁾ skal greiddur úr ríkissjóði.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 17. gr.

□ Ríkissjóður greiðir kostnað vegna einangrunar búfjár sem ákveðin er til varnar [alvarlegum tilkynningarskyldum sjúkdómum sem taldir eru upp í reglugerð ráðherra skv. 2. mgr. 7. gr.],¹⁾ svo og efniskostnað vegna nauðsynlegrar hreinsunar og sóthreinsunar, einnig kostnað vegna aflifunar, eyðingar hræja og notkunar tækja sem þarf til fyrrgreindra verka. Ríkissjóður greiðir kostnað vegna einangrunar og gæslu svæða, enda sé einangrunin fyrirskipuð af [ráðherra].²⁾ Eigendum búfjár er skylt að leggja fram endurgjaldslaust alla ófaglega vinnu og aðstoð við hreinsun, sóthreinsun og aflifun dýra.

¹⁾ L. 4/2014, 4. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 18. gr.

□ Kostnaður vegna einangrunar og rannsókna á öðrum sjúkdómum en [alvarlegum tilkynningarskyldum sjúkdómum sem taldir eru upp í reglugerð ráðherra skv. 2. mgr. 7. gr.]¹⁾ greiðist af eigendum dýranna að hluta eða öllu leyti samkvæmt ákvörðun [ráðherra].²⁾

¹⁾ L. 4/2014, 5. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 19. gr.

□ Stofnkostnaður og viðhald aðalvarnarlína greiðist úr ríkissjóði. Ríkissjóður leggur til efni í aukavarnarlínu, en uppsetning, rekstur og viðhald þeirra greiðist af viðkomandi sveitarsjóðum. Rísi ágreiningur um skiptingu kostnaðar við aukavarnarlínu sker [ráðherra]¹⁾ úr þeim ágreiningi að fenginni umsögn [Matvælastofnunar].²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 20. gr.

□ Eigendur búfjár, sem fargað er samkvæmt fyrirmælum [ráðherra]¹⁾ að tillögum [Matvælastofnunar],²⁾ eiga rétt á bótum úr ríkissjóði.

□ Bætur ríkissjóðs svara til verðgildis afurða og rekstartaps sem sannanlega leiðir af eyðingu dýranna. Heimilt er að víkja frá ákvæðum þessarar málsgreinar um bætur þegar fyrirskipaður er niðurskurður á kynbótagripum.

□ Sé unnt að nýta afurðir dýra að hluta eða í heild skal verðmæti þeirra afurða koma til frádráttar heildarbótagreiddslum. Ekki koma bætur fyrir dýr sem eru óveruleg að verðmæti, nema því aðeins að til þess liggja gildar ástæður.

□ Bótaskylda ríkissjóðs samkvæmt lögum þessum nær eingöngu til búfjár.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 21. gr.

□ Réttur til bóta samkvæmt lögum þessum glatast að öllu leyti eða að hluta ef eigandi dýra hefur ekki farið eftir ákvæðum þessara laga eða reglugerðum og öðrum fyrirmælum settum samkvæmt þeim. Sama gildir ef eigandi hefur orðið sér úti um dýr sem hann vissi eða mátti vita með tilliti til aðstæðna að haldið var sjúkdómi sem lög þessi taka til eða valdið því með ásetningi eða vanrækslu að dýr hans smitaðist.

□ Bætur greiðast ekki ef dýr, sem flutt hafa verið til landsins, hafa sýkst af sjúkdómi áður en sex mánuðir eru liðin frá innflutningi þeirra.

VII. kafli. Ýmis ákvæði.

■ 22. gr.

□ [Matvælastofnun],¹⁾ héraðsdýralæknum og fulltrúum þeirra skal hvenær sem er vera heimill aðgangur að húsnæði, búum og fyrirtækjum þar sem dýr, eða afurðir þeirra, eru geymd og skulu þeim veittar allar nauðsynlegar upplýsingar vegna eftirlits og rannsókna sem óskað er eftir á grundvelli laga þessara.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 23. gr.

□ Skylt er að viðhalda varnarlínum svo lengi að fullvíst þyki að búfjárjúkdómar, sem valda stórfelldu tjóni, geti ekki leynst í búfé öðrum megin línunnar þannig að samgangur milli svæðanna auki á sykingarhættu fyrir búfé að mati [Matvælastofnunar].¹⁾

□ Því aðeins er [ráðherra]²⁾ heimilt að leggja niður varnarlínu að fram hafi farið ítarlegt heilbrigðiseftirlit á búfé á þeim varnarsvæðum sem að línunni liggja og að fengnum meðmælum [Matvælastofnunar].¹⁾ Gefa skal aðliggjandi sveitarfélögum kost á að eignast girðingarnar endurgjaldslaust, enda taki þau ábyrgð á að girðing valdi ekki slysum eða tjóni.

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 126/2011, 172. gr.

■ 24. gr.

□ [Matvælastofnun]¹⁾ er heimilt að fyrirskipa á kostnað eigenda sérstakar merkingar á búfé þar sem slíkt er nauðsynlegt. [Þá getur [Matvælastofnun]¹⁾ bannað hvers konar litamerkingar á búfé á ákveðnum svæðum.]²⁾

¹⁾ L. 167/2007, 64. gr. ²⁾ L. 76/2005, 10. gr.

■ 25. gr.

□ Óheimilt er að flytja sauðfé til lífs yfir varnarlínu [nema þegar um er að ræða endurnýjun bústofns vegna niðurskurðar af völdum sjúkdóma og/eða vegna búháttabreytinga].¹⁾ Sleppi sauðfé yfir varnarlínu skal því slátrað. Merkja skal líffæri úr fénu og senda án tafar til rannsókna. Eigandi skal fá bætur samkvæmt ákvörðun [Matvælastofnunar]²⁾ fyrir sauðfé sem slátrað er enda hafi líffæri verið send til rannsókna. Nautgripi og geitur má því aðeins flytja yfir varnarlínu til lífs að fram fari sérstök rannsókn á heilbrigði þeirra. [Matvælastofnun]²⁾ getur leyft flutning á tilrauna- og kynbótagripum yfir varnarlínu.

□ [Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra er heimilt með reglugerð að skilgreina arfgerðir þeirra líflamba sem má ekki

flytja yfir varnarlinnur, þegar um er að ræða endurnýjun bústofns eftir niðurskurð vegna riðuveiki.)³⁾

¹⁾ L. 76/2005, 11. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr. ³⁾ L. 143/2009, 34. gr.

■ 26. gr.

□ Hlíti eigandi eða umráðaaðili dýra ekki ákvörðun [ráðherra]¹⁾ samkvæmt lögum þessum er viðkomandi lögreglustjóra skylt að hlutast til um framkvæmd á fyriræluðum ráðherra. Óheimilt er að farga dýrum eða taka þau frá aðila eða neyta annarra þeirra úrræða sem lög þessi kveða á um og valdið geta eiganda þeirra umtalsverðum kostnaði nema [Matvælastofnun]²⁾ hafi samþykkt slíkar aðgerðir. Gefa skal eiganda og umráðaaðila kost á að tjá sig um slíkar aðgerðir áður en til þeirra er gripið.

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr.

■ 27. gr. . . . ¹⁾

¹⁾ L. 31/2001, 9. gr.

■ 28. gr.

□ Komi upp alvarlegur smitsjúkdómur í dýrum á afmörkuðum svæðum er [ráðherra]¹⁾ heimilt, að fenginni tillögu [Matvælastofnunar],²⁾ að skipa þriggja manna [smitsjúkdómanefnd]³⁾ er verði [Matvælastofnun]³⁾ til aðstoðar við framkvæmd hvers konar varnaraðgerða og við útrýmingu sjúkdómsins. [Smitsjúkdómanefnd]³⁾ hefur ásamt [Matvælastofnun]²⁾ forgöngu um framkvæmd niðurskurðar, endurnýjun bústofns, hreinsun búfjár af svæðinu og nauðsynlega sótt-hreinsun.

□ . . . ³⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ L. 167/2007, 64. gr. ³⁾ L. 31/2001, 10. gr.

■ 29. gr.

□ [Ráðherra]¹⁾ setur með reglugerð²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

□ [Ráðherra skal setja sérstaka reglugerð um innflutning og útflutning sjávardýra.]¹⁾

□ [[Ráðherra]¹⁾ skal setja sérstaka reglugerð³⁾ um innflutning og útflutning eldisdýra og afurða þeirra til að hindra útbreiðslu smitsjúkdóma.]⁴⁾

¹⁾ L. 126/2011, 172. gr. ²⁾ Rg. 260/1980 (um útbúnað alifuglasláturhúsa, slátrun alifugla, verkun þeirra og heilbrigðisskodun), sbr. 417/2002, 688/2002, 783/2011 og 562/2012. Rg. 200/1998 (um búfjármörk o.fl.), sbr. 30/2000, 221/2002, 1105/2005, 324/2009 og 866/2010. Rg. 557/1998 (um kaniurækt), Augl. 635/2001 (um bann við flutningi slátrufjár yfir saudfjárveikivarnarlínur), Rg. 651/2001 (um útrýmingu á riðuveiki og bætur vegna niðurskurðar), sbr. 726/2004, 807/2006 og 938/2014. Rg. 665/2001 (um viðbrögð við smitsjúkdómum), sbr. 831/2012. Rg. 527/2003 (um sýna-tökuáætlanir og greiningaraðferðir við greiningu og staðfestingu á fiskisjúkdómumun brisdrepi, iðradrepi og veirublaði), Rg. 449/2005 (um eftirlit með heilbrigði eldisdýra sem flutt eru til EES-svæðisins frá þriðju ríkjum), sbr. 712/2006. Rg. 739/2006 (um gildistöku reglugerðar Evrópusambandsins nr. 282/2004 um að taka upp vottorð til að tilkynna um komu dýra til Bandalagsins frá þriðju löndum og um heilbrigðiseftirlit með þeim og reglugerðar Evrópusambandsins nr. 585/2004 um breytingu á reglugerð Evrópusambandsins nr. 282/2004), Rg. 740/2006 (um gildistöku reglugerðar Evrópusambandsins nr. 136/2004 um reglur um heilbrigðiseftirlit á sköðunarsvæðum Bandalagsins á landamærum með afurðum sem eru fluttar inn frá þriðju löndum), Rg. 550/2008 (um flutning líflamba milli landsvæða), sbr. 602/2010 og 669/2012. Rg. 1254/2008 (um heilbrigðiskröfur vegna lagareldisdýra og afurða þeirra og um forvarnir og varnir gegn tilteknum sjúkdómum í lagardýrum), sbr. 936/2014. Rg. 560/2010 (um innflutning á djápfrystu svínasæði), sbr. 657/2010 og 1012/2018. Rg. 168/2011 (um skilyrði og kröfur vegna útgáfu heilbrigðisvottorða við markaðssetningu lagareldisdýra, afurða þeirra og innflutning þeirra inn á EES-svæðið og um skrá yfir tegundir smitferja), sbr. 1010/2011, 661/2012, 142/2013, 389/2014, 169/2015, 317/2017 og 1333/2019. Rg. 911/2011 (um garnaveiki og varnir gegn henni), sbr. 962/2012, 996/2013, 186/2015 og 1079/2019. Rg. 972/2011 (um framkvæmd vidurlaga í tengslum við kerfi um auðkenningu og skráningu nautgripa samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1760/2000), sbr. 89/2012 og 183/2012. Rg. 1011/2011 (um gildistöku reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2160/2003 um varnir gegn salmonelli og öðrum tilteknum smitvöldum mannsmit-anlegra dýrasjúkdóma sem berast með matvælu), sbr. 371/2012. Rg. 1012/2011 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 1168/2006 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2160/2003 að því er varðar markmið Bandalagsins sem sett eru til að draga úr algengi tiltekinnar sermigerða salmonelli í varphænum af tegundinni Gallus gallus og um breytingu á reglugerð (EB) nr. 1003/2005). Rg. 1013/2011 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar

(EB) nr. 1177/2006 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 2160/2003 að því er varðar kröfur varðandi beitingu sértektra varnarráðstafana á grundvelli innlendra áætlana um varnir gegn salmonelli í alifuglum), Rg. 1014/2011 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 646/2007 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 2160/2003 að því er varðar markmið Bandalagsins sem sett eru til að draga úr algengi Salmonella enteritidis og Salmonella typhimurium í holdakjúklungum og um niðurfellingu reglugerðar (EB) nr. 1091/2005), sbr. 214/2012. Rg. 1043/2011 (um eftirlit með heilbrigði eldisdýra og dýraafurðum í viðskiptum innan Evrópska efnahagssvæðisins), Rg. 1044/2011 (um eftirlit með innflutningi á dýraafurðum frá ríkjum utan EES), Rg. 1077/2011 (um gildistöku reglugerðar Evrópusambandsins nr. 599/2004 um að samþykka samræmda fyrirmynd að vottorði og sköðunarskýrslu í tengslum við viðskipti innan Bandalagsins með dýr og afurðir úr dýraríkinu), Rg. 41/2012 (um gildistöku reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 999/2001 um setningu reglna um forvarnir gegn, eftirlit með og útrýmingu tiltekinnar tegunda smitandi heilahrórnunar), sbr. 356/2012, 1124/2013, 161/2014, 963/2014, 987/2015, 32/2016, 316/2017, 467/2017, 173/2018, 358/2018, 897/2018, 1074/2018 og 172/2019. Rg. 211/2012 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 199/2009 um bráðabirgðaráðstafanir, sem víkja frá reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 2160/2003, að því er varðar beina afhendingu á litlu magni af nýju kjöti af hópum holdakjúklunga og kalkúna), Rg. 212/2012 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 200/2010 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2160/2003 að því er varðar markmið Sambandsins að draga úr algengi sermigerða salmonella í hópum fullorðinna undaneldisfugla af gerðinni Gallus gallus), sbr. 370/2012 og 1332/2019. Rg. 217/2012 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 546/2006 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 999/2001 að því er varðar innanlandsáætlanir um varnir gegn riðuveiki og við-bótarábyrgðir og undanþágu frá tilteknum kröfum í ákvörðun 2003/100/EB og um niðurfellingu reglugerðar (EB) nr. 1874/2003), Rg. 254/2012 (um tilkynningu dýrasjúkdóma innan Evrópska efnahagssvæðisins), Rg. 303/2012 (um ráfræna skráningu dýralækna á dýrasjúkdómum og lyfjameðhöndlun), Rg. 346/2012 (um framkvæmd tilskipunar ráðsins 2006/88/EB að því er varðar ráðstafanir til að hamla gegn aukinni dánartíðni hjá ostrum af tegundinni Crassostrea gigas), Rg. 369/2012 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar nr. 517/2011 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 2160/2003 að því er varðar það markmið Sambandsins að draga úr algengi tiltekinnar sermigerða salmonella í varphænum af tegundinni Gallus gallus og um breytingu á reglugerð (EB) nr. 2160/2003 og reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 200/2010), Rg. 522/2012 (um heilbrigðisreglur um framleiðslu, vinnslu, dreifingu og innflutning á afurðum úr dýraríkinu til mannelis), Rg. 570/2012 (um kröfur um heilbrigði dýra og manna vegna viðskipta með afurðir innan Evrópska efnahagssvæðisins og innflutning afurða frá ríkjum utan svæðisins), sbr. 760/2012. Rg. 763/2012 (um breytingar á skrá yfir sóttvarnarsvæðum vegna fiskeldisdýra), Rg. 848/2012 (um innflutning dýraafurða til einkaneyslu), sbr. 1054/2012. Rg. 916/2012 (um merkingar búfjár), sbr. 748/2016. Rg. 119/2013 (um sýnatöku- og greiningaraðferðir við greiningu og staðfestingu á tilvist lindýrasjúkdómanna bónamíósis (Bonamia ostreae) og marteílósis (Marteilia refringens)), Rg. 220/2013 (um ráðstafanir til að takmarka áhrif tiltekinnar sjúkdóma í lagareldisdýrum og villtum lagardýrum), Rg. 221/2013 (um framkvæmd tilskipunar ráðsins 2006/88/EB að því er varðar eftirlits- og útrýmingaráætlanir og sjúkdómalausa stöðu ríkja, svæða og hólfra), Rg. 271/2013 (um ráfrænt aðgengi að uppþýsingu um lagareldisfyrirtæki og vidurkenndar vinnslustöðvar), Rg. 272/2013 (um við-miðunarreglur fyrir áhættumíðað dýraheilbrigðiseftirlit sem kveðið er á um í tilskip-un ráðsins 2006/88/EB), Rg. 273/2013 (um kröfur varðandi sóttkví fyrir lagareldisdýr), Rg. 371/2013 (um gildistöku framkvæmdarreglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 233/2012 um framkvæmd reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 999/2001 að því er varðar samþykkt breyttrar landsáætlunar um varnir gegn riðuveiki), Rg. 372/2013 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 200/2012 varðandi það markmið Sambandsins að draga úr Salmonella enteritidis og Salmonella typhimurium í hópum holdakjúklunga, eins og kveðið er á um í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 2160/2003), sbr. 1330/2019. Rg. 390/2014 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 119/2009 um skrár yfir þriðju lönd eða hluta þeirra fyrir innflutning til Bandalagsins eða umflutning um Bandalagið á kjöti eða villtum dýrum af héraætt, tilteknum villtum land-spendýrum og alíkaninum og um kröfur vegna heilbrigðisvottorða fyrir dýr og dýra-afurðir), sbr. 1336/2019. Rg. 560/2014 (um gildistöku reglugerðar framkvæmda-stjórnarinnar (EB) nr. 798/2008 um skrár yfir þriðju lönd, yfirráðasvæði, svæði eða hólf, þaðan sem leyfður er innflutningur til Bandalagsins og umflutningur um Bandalagið á alifuglum og alifuglaafurðum, og um kröfur vegna heilbrigðisvottana fyrir dýr og dýraafurðir), sbr. 840/2014, 480/2015, 707/2015, 811/2015, 1031/2015, 188/2016, 259/2016, 915/2016, 906/2017, 1076/2018, 277/2019, 1337/2019, 59/2020, 207/2020, 233/2020 og 333/2020. Rg. 661/2014 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 1190/2012 varðandi það markmið Sambandsins að draga úr Salmonella enteritidis og Salmonella typhimurium í hópum kalkúna eins og kveðið er á um í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 2160/2003), sbr. 1331/2019. Rg. 808/2014 (um setningu sérstakra skilyrða fyrir innflutningi á tilteknu föðri og matvælu frá tilteknum þriðju löndum vegna mengunaráhættu af völdum aflatoxína), sbr. 483/2017. Rg. 886/2014 (um gildistöku reglugerðar framkvæmda-stjórnarinnar (ESB) nr. 28/2012 um kröfur vegna útgáfu vottorða vegna innflutnings á tilteknum samsettum afurðum til Sambandsins og unflutnings þeirra gegnum það), sbr. 145/2018. Rg. 907/2014 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 206/2010 um skrár yfir þriðju lönd, yfirráðasvæði eða hluta þeirra, þaðan sem leyfður er aðflutningur á tilteknum dýrum og nýju kjöti til Evrópusambandsins,

og um kröfur varðandi heilbrigðisvottorð fyrir dýr og dýraafurðir, sbr. 958/2014, 569/2015, 186/2016, 231/2017, 86/2018, 820/2019, 1338/2019 og 232/2020. Rg. 910/2014 (um velferð hrossa). Rg. 1065/2014 (um velferð naugtrípa). Rg. 1066/2014 (um velferð sauðfjár og geitfjár). Rg. 1276/2014 (um velferð svína), sbr. 529/2015 og 358/2019. Rg. 1277/2014 (um velferð minka). Rg. 135/2015 (um velferð alifugla). Rg. 136/2015 (um sóttvarnstöðvar fyrir alifugla), sbr. 291/2017. Rg. 167/2015 (um lyfjafræðilega virk efni og flokkun þeirra að því er varðar hámarksgildi leifa í matvælum úr dýraríkinu), sbr. 354/2015, 421/2015, 956/2015, 12/2016, 412/2016, 480/2016, 1047/2016, 330/2017, 464/2017, 470/2017, 743/2017, 357/2018, 173/2019, 513/2019 og 788/2019. Rg. 170/2015 (um gildistöku reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 470/2009 um málsmeðferð Bandalagsins við ákvörðun viðmiðunargilda fyrir leifar lyfjafræðilega virkra efna í matvælum úr dýraríkinu). Rg. 850/2015 (um innflutning erfðafnis holdanauta og kröfur um útbúnað einangrunarstöðva), sbr. 933/2016. Rg. 187/2016 (um gildistöku framkvæmdarreglugerða framkvæmdastjórnarinnar vegna aðflutnings matvæla til Evrópusambandsins sem eru ætluð á EXPO Milano 2015). Rg. 540/2016 (um búffjáræðingar og flutning fósturvissa). Rg. 856/2016 (um lítil matvælafyrirtæki og hefðbundin matvæli). Rg. 315/2017 (um gildistöku framkvæmdarreglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 636/2014 um fyrirmynd að vottorði fyrir viðskipti með óflegin stór villt veiðidýr). Rg. 527/2017 (um velferð dýra í flutningi), sbr. 597/2018 og 927/2019. Rg. 977/2017 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2017/880 um að setja reglur um notkun hámarksgildis leifa, sem ákvarðað hefur verið fyrir lyfjafræðilega virkt efni í tilteknum matvælum, fyrir önnur matvæli sem unnin eru úr sömu dýrategund og hámarksgildi leifa, sem ákvarðað hefur verið fyrir lyfjafræðilega virkt efni í einni eða fleiri dýrategundum, fyrir aðrar tegundir dýra í samræmi við reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 470/2009). Rg. 300/2018 (um velferð lagardýra, varnir gegn sjúkdómum og heilbrigðiseftirlit með eldisstöðvum). Rg. 324/2018 (um gildistöku framkvæmdarreglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2017/12 um snið og inntak umsókna og beiðna um ákvörðun á hámarksgildum leifa). Rg. 511/2018 (um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu). Rg. 811/2018 (um gildistöku framkvæmdarreglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2018/700 um breytingu á skránni yfir starfsstöðvar í þriðju löndum, þaðan sem heimilt er að flytja inn tilteknar afurðir úr dýraríkinu, að því er varðar tilteknar starfsstöðvar í Brasilíu). Rg. 1000/2018 (um vöktun á syklatyfjaböli í lifandi dýrum, matvælum, fódri, áburði og sáðvöru). Rg. 359/2019 (um gildistöku reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2018/782 um að koma á aðferðarfræðilegum meginreglum fyrir áhættumat og tilmæli um áhættustjórnun sem um getur í reglugerð (EB) nr. 470/2009). Rg. 520/2019 (um gildistöku framkvæmdarreglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2018/470 um útarlegar reglur um það hámarksgildi leifa sem kemur til greina við eftirlit með matvælum sem unnin eru úr dýrum). Rg. 891/2019 (um vöktun á kampylóbakter í alifuglum og alifuglakjöti). Rg. 1250/2019 (um varnir gegn því að dýrasjúkdómar og sýktar afurðir berist til landsins). Rg. 1251/2019 (um innflutning dýraafurða til einkaneyslu). Rg. 284/2020 (um gildistöku framseltrar reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2019/478 um breytingu á reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2017/625 að því er varðar flokka sendinga sem eiga að falla undir opinbert eftirlit á landamæraeftirlitstöðvum). ³⁾ Rg. 985/2005 (um fiskeldisstöðvar). ⁴⁾ L. 116/2003, 11. gr.

■ [29. gr. a.

□ [Heimilt er ráðherra að innleiða með reglugerð¹⁾ reglugerðir Evrópusambandsins um heilbrigðisreglur að því er varðar aukaafurðir úr dýrum og afleiddar afurðir sem ekki eru ætlaðar til manneldis.]²⁾³⁾

¹⁾ Rg. 120/2010. Rg. 121/2010. Rg. 122/2010. Rg. 123/2010. Rg. 124/2010. Rg. 125/2010. Rg. 126/2010. Rg. 127/2010. Rg. 489/2010, sbr. 478/2017 og 1334/2019. Rg. 564/2010. Rg. 565/2010. Rg. 606/2010. Rg. 169/2011. Rg. 261/2011. Rg. 820/2010. Rg. 674/2017, sbr. 1046/2017, 328/2018, 362/2018, 992/2019, 1339/2019 og 161/2020. ²⁾ L. 71/2015, 2. gr. ³⁾ L. 143/2009, 35. gr.

■ [29. gr. b.

□ Ráðherra er heimilt að vísa til erlendar frumútgáfu reglugerða við innleiðingu reglugerða Evrópusambandsins sem teknar eru upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með einfaldaðri málsmeðferð. Birta skal erlendu frumútgáfunna í C-deild Stjórnartíðinda.]¹⁾

¹⁾ L. 93/2019, 4. gr.

VIII. kafli. Refsiákvæði og gildistaka.

■ 30. gr.

□ Brot gegn lögum þessum, reglugerðum og fyrirmælum gefnum samkvæmt þeim varða sektum [eða fangelsi allt að 2 árum].¹⁾

□ ... ²⁾

¹⁾ L. 82/1998, 206. gr. ²⁾ L. 88/2008, 233. gr.

■ 31. gr.

□ Lög þessi öðlast þegar gildi. ...

■ Ákvæði til bráðabirgða.

□ Reglugerðir, auglýsingar og önnur fyrirmæli sett samkvæmt lögum nr. 11/1928, með síðari breytingum, lögum nr. 23/1956, með síðari breytingum, og lögum nr. 22/1977, um sauðfjárbaðanir, skulu halda gildi sínu að svo miklu leyti sem þau stangast ekki á við lög þessi þar til nýjar reglugerðir, auglýsingar eða önnur fyrirmæli hafa öðlast gildi.¹⁾

¹⁾ Eldri stjórnvaldsfyrirmæli sem hér er vísað til munu vera rg. 76/1952, rg. 135/1952, augl. A 97/1955, rg. 14/1957, augl. 10/1964, rg. 27/1970, rg. 444/1982, sbr. 340/1986, augl. 155/1987.

[Viðaukar 1A, 1B og 2. ... ¹⁾]²⁾

¹⁾ L. 4/2014, 6. gr. ²⁾ L. 31/2001, 11. gr.